

İSLÂM'IN HER ŞEYİ MÜKEMMEL*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne senedinâ ve mededinâ muhammedin'il-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sahıbehâ fi'n-nâr...

Kâne'n-nebiyyü kemâ ruviye ennehû kân:

كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهِلَالِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هِلَالًا
يُمِّنُ وَرُشْدٍ أَمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ فَعَدَلَكَ تَبَارَكَ
اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(ابن السني عن أنس)

RE. 541/16 (Kâne izâ nazara ile'l-hilâli, kâle: Allahümmec'alhu hilâle yümnin ve rüşdin, âmentü bi'llezî halekake, feadeleke, tebâreke'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı ve ikramı dünyada ve âhirette üzerinize olsun... Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes hazretleri iki cihana ait muradlarınızı ihsan ve ikram eylesin.

Peygamber SAS Hazretleri bizim için nümune-i imtisaldır, örnek insandır. Kendisinden ibret alınacak, kendisine ittiba edilecek en üstün modeldir. Allah'ın en sevgili kuludur. Geçmişlerin, geleceklerin efendisidir. Onun hayatı, sözleri, âdetleri, itiyatları, günlük hayatı geçiriş tarzı, olayların karşısındaki davranışları bizim için paha biçilmez kıymete sahip değerli bilgilerdir. Biz onlara bakıp kendimizi Allah'ın sevgili kulu Muhammed-i Mustafâsı elçisinin hâline, yoluna, terbiye ve talimine uygun hale getirmeye çalışırız.

Rabbimiz bizi bu muradımıza nâil eylesin. Ümmetin fesada uğradığı zamanda SAS Efendimiz'in sünnetini en iyi şekilde anlayıp uygulayan, böylece şehid sevapları kazanan kullar zümresine bizleri dâhil eylesin.

Efendimiz'den rivayet edilmiş olan haberleri okuyup izaha geçmeden önce, ona olan sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin âciz, nâçiz küçük bir nişânesi olmak üzere, rûh-i pâkine hediye edelim diye ve onun cümle âlinin, ashabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye; Ebu'l-beşer Âdem AS'dan Peygamber Efendimiz'e kadar güzerân eylemiş olan cümle enbiyâ ve mürselînin ruhlarına he-

diye olsun diye;

Allah'ın cümle sevgili kullarının, evliyâullahın, ermişlerin, erenlerin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in Peygamber Efendimiz'den sonra müşidleri, mürebbîleri olan meşâyih-i vâsılîn, ulemâ-ı muhakkıkîn, sâdât-ı turuk-u aliyemizin ve halifelerin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz kitabı cem' ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin ruhuna hediye olsun diye; bu hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, râvilerin ruhlarına hediye olsun diye; kendisinden feyz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri canlarını, mallarını ortaya koyarak, hayatlarını İslâm'a vakfederek, çarpışarak, cihad ederek, çalışarak fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhlarına bir şükrâne, hediye olmak üzere; cümle hayır hasenât sahiplerinin ve hâsseten řu caminin bânisi İskender Pařa'nın ve diğeri hayrat sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Nihayet, uzaktan yakından řu mescide řu tatil gününde keyiflerini, zevklerini Allah'ın rızasını kazanmaya rağbet ederek terk edip, sıkıntılı da olsa bu hadîs-i şerîfleri, rivayetleri dinlemeye gelmiş olan siz fedakâr kardeşlerimin âhirete göçmüş bütün

sevdiklerinin, yakınlarının ve büyüklerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz sağ olan, yaşayan mü'minler de Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, onun sevdiği bir kul olalım, huzuruna yüzü ak, alını açık varmamıza vesile olsun diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım:

.....

a. Hilâl Nedir?

Mukaddimedede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabınının 541. sayfasındaki 16. hadis-i şeriftir.

Hz. Enes RA'dan şöyle rivayet edilmiş:¹

كَانَ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهِلَالِ قَالَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هِلَالًا
يُمِّنُ وَرُشْدٍ أَمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ فَعَدَلَكَ تَبَارَكَ
اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(ابن السنن عن أنس)

RE. 541/16 (*Kâne izâ nazara ile'l-hilâli, kâle: Allâhümmec'alhu hilâle yümnin ve rüşdin, âmentü bi'llezî halekake, feadeleke, tebâreke'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.*)

(*Kâne izâ nazara ile'l-hilâli, kâle*) Peygamber SAS Efendimiz, hilâli gördüğü zaman, ona baktığı zaman buyururmuş ki:

(*Allâhümmec'alhu hilâle yümnin ve rüşdin,*

¹ İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.III, s.238, no:642; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.79, no:18048; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.197, no:6814.

âmentü bi'llezî halekake, feadeleke, tebâreke'llâhu ahsenü'l-hâlikîn.)

Arapça ifadesi bu... Mânasını da söyleyeceğim.

Hilâl'i biraz açıklayayım!

Şimdi artık, “Delik demir çıktı mertlik bozuldu.” dediği gibi Köroğlu'nun... Hani eskiden iş bilek gücüne, pehlivanlığa, babayiğitliğe bağlıydı; herkes er meydanına çıkardı; “Var mı benim bileğimi bükecek, benim sırtımı yere getirecek?” derdi. Sonra delik demir çıkınca, yani tüfek çıkınca; adam pusu kuruyor, kayanın arkasından, çalının dibinden ‘pat’ diye bir tane patlatıyor, dağ gibi yığıldı daha yanına varmadan deviriyor. Mertlik bozuldu. “Nerede kaldı mertlik, pehlivanlık?” dediği gibi...

Şimdi takvimler çıktı. Tabii o hesapları yapanlardan da Allah razı olsun... Ne hilâlden haberimiz var, ne güneşin doğmasından, batmasından haberimiz var. Zaten apartmanların arasından gökyüzünü bile göremez bir duruma geldik; hayat değişti.

Ama aslında müslümanın yeryüzüyle, gökyüzüyle çok yakın alışverişi, alâkası var. Yani müslümanın vakitlerle, güneşin doğuşuyla, batışıyla, içinde bulunduğu saatle, zamanla çok yakın ilişkisi var. Müslüman zamanın içinde, zamanla kaynaşmış, zamanla el ele, zamanla omuz omuza, zamanla yan yana, böyle bir durumda...

Tabii bu umumî manzaranın zarurî neticesi, sonucu nedir?

“—Müslüman zamanın kıymetini bilir, gözünü açar; vaktini boşa harcamaz, ömrünü heba etmez, sonunda pişman olacak gafletler içinde hareket etmez.” demek.

Ama zamanın da kıymetini unuttuk, zamanla ilişkimizin de ipinin ucunu kaçırdık. Müslüman ümmetler böyle bir derbeder hayat içine düştü. Allah uyanıklık nasib etsin...

Peygamber SAS Efendimiz hilâli gördüğü zaman böyle dua edermiş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri müslümanlara Kur’ân-ı Kerîm’de bazı sûrelerde, âyet-i kerîmelerde göklere bakmalarını, yerlere bakmalarını, onlardan ibret almalarını tavsiye ediyor:

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

(أل عمران: ١٩٠)

(Inne fî halkı’s-semâvâti ve’l-ardu va’htilâ-fi’l-leyli ve’n-nehâri leayâtin li-üli’l-elbâb.) [Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde, akl-ı selim sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Gö-nül sahibi, akıl sahibi, fikir sahibi insanlar için nice deliller, alâmetler vardır, ibret alınacak hususlar vardır.] (Âl-i İmrân, 3/190) buyuruyor.

Biz ana zihniyet olarak bu zihniyeti bir kere tekrar almalıyız. Çevremizi de Allah yaratmış, o dekor da bizim bir parçamız. Allahu Teâlâ Hazretleri’nin kudretinin eserleri orada zâhir.

Ve çevremizde, etrafımızda Allah'a deliller var. O gözle bakmayı tekrar kazanalım inşaallah.

Efendimiz hilâli görünce böyle dua edermiş.

Hilâl ne demek? Hilâl, yeni ay demek. İki tane hilâl vardır. Eskiler birisine *nev hilâl* derler, yeni hilâl demek. *Nev*, Farsça yeni demek. Diğetine *köhne hilâl* derler. *Köhne* de eskimiş demek; eski, yıpranmış hilâl.

“—O ne demek?”

Bu gökyüzündeki ay, ilk başta incecik görünür. Biz şimdi 1410 senesinin Muharrem ayını bitirdik, nereye geldik? Safer ayına geldik. Safer ayının kaçındayız?

Takvimi takip edenler bilir, ikisi veya üçüdür.

Bugün Safer'in ikisi. Safer ayına gelmişiz. Eğer böyle apartmanlar olmasaydı, ufkumuz açık olsaydı biz de yeni hilâli dün akşam görecektik;

“—Aa yeni ay gelmiş, yeni bir ay girmiş...” diye anlayacaktık.

Güneşin doğduğu tarafta değil, güneş battıktan sonra güneşin battığı tarafta, güneş batar batmaz o tarafa bakarken orada incecik bir hilâl görüyorsan, bu nedir? Yeni bir ayın başlangıcının alâmetidir.

“—Ha, yeni bir Arabî ay girmiş. Adı nedir?” diye arayıp sor.

Güneşin battığı yere bakacaksın; incecik bir hilâl gördün mü, ip gibi, kaş gibi, kıvrık yay gibi bir şey gördün mü, o hilâl yeni hilâldir.

Bu yeni hilâl gittikçe büyür. Ertesi gün bakarsan

eskisinden daha kalın görürsün. Daha ertesi gün bakarsan daha kalın görürsün. Yedi gün oldu mu yarım görürsün, yani bir tepsinin yarısı gibi görünür. 14-15 gün oldu mu yusuvarlak bir tepsi gibi görünür, *dolunay* diyoruz. Üçüncü haftası oldu mu yine yarım olur. Demek ki dolunaydan sonra bu sefer de küçülmeye başlıyor.

Dolunaya doğru büyüyor, büyüyor, büyüyor, yuvarlak oluyor; dolunaydan sonra, ayın 15'i geçtikten sonra, mehtaplı gecelerden sonra da gittikçe kenarından, köşesinden eksilmeye başlıyor, inceliyor, inceliyor; artık onu yatsıda, yatsıdan çıktıktan sonra, gece yarısı misafirlikten dönerken görmeye başlıyorsun. Yani gittikçe akşam görünmekten gecede görünmeye başlıyor. Ve nihâyet sabah namazına gelirken görmeye başlıyorsun. Gökyüzünde bakıyorsun, mavi bir zeminde pırıl pırıl sevimli bir ince hilâl. Gittikçe inceliyor.

Sabahleyin gördüğün artık dolunaydan sonra gittikçe eksilen, incelen hilâl olduğu için ona ne derler? *Köhne hilâl* derler. Çünkü ay bitiyor. Arabî ay yavaş yavaş bitiyor, bitiyor, sonunda tamamen bitecek; artık akşamüstü tekrar güneşin battığı taraftan görebilirsen o zaman yeni bir ay girmiş olacak.

Müslümanların ay hesapları bu kadar basit bir sisteme bağlıdır. Çok güzel bir sistemdir. Sevimli, tatlı bir sistemdir. Müşahedeye dayanır. Yani isterse cebinde takvim alacak paran olmasın, isterse okuma yazma bilme, ister dağ başında ol, ister ovada ol, ister denizde ol; yalnız gözün oldu mu, ufka baktın mı hilâli görürsen biter.

Yani bu sisteme bağlamış. Her şey kolay.

Alet edevâtta da ne kadar sade olursa alet, o kadar dayanıklı olur; ne kadar alengirli olursa, girdili çıktılı olursa, ‘çat’ orası kırılır, ‘pat’ burası kopar, kullanışı zor olur. Yani bir şeyin sade olması güzeldir. Ustalar da, herhangi bir sanatta ilerlemiş insanlar da yaptıkları eseri mümkün olduğu kadar sade, fakat maksada en uygun tarzda yapmaya çalışırlar. Aç sanat tarihi sayfalarını, öyle görürsün.

Süleymaniye, Mimar Sinan’ın en olgun eseri, bakarsın; sapsade... Allah Allah, duvarlarına bak, üstünde bir kubbe var... Ama bir mimar şöyle geriye çekilip baktığı zaman onun çizgilerine hayran olur. Edirnekapı’dan, Topkapı’dan Mihrimah Sultan Camiine bir bakın; çizgilerine hayran olursunuz. Herkes cami yapar ama Mimar Sinan’ın Mihrimah Sultan Camii’nin silüetinde bir şiiriyet vardır, bir güzellik vardır. Erbabı anlar;

“—Allah Allah, çizgileri ne kadar güzel yapmış.” der.

Bazı çizgilerden de, usta olmayan insanların yaptığında da insan rahatsız olur;

“—Allah Allah, şurası ne kadar yanlış, ne kadar sevimsiz...” der.

Hâsılı, İslâm her şeyi, en güç, en zor, en derin şeyleri bile, filozofların zor anlayacakları derin meseleleri bile sade bir kalıba koymayı başarmış harika bir dindir. Çok sade bir üsluba bağlamıştır.

Beş vakit namaz kılıyorsun. Bunu dağdaki çoban da kılar, üniversitedeki profesör de kılar, saraydaki de kılar, herkes kılar. Ama hepsinin ondan anlayışı farklıdır.

Ana sistem nedir? Günde beş vakit kulu Rabbinin huzuruna getirmek, O'nun kulu olduğunu kula hatırlatmak, böylece hayatı Allah'ın rızasına uygun çizgide yaşamayı sağlayacak pratik bir ilaç ortaya koymuş olmak.

İslâm budur. İslâm'ın her çaresi böyle mükemmeldir.

b. Nefsin Terbiyesi

Ramazan boyu bir ay oruç tutuyoruz.

“—Ya oruç tutmasak da perhiz yapsak olmaz mı?” Olmaz.

“—Bir ay yapmasak da her ayın içinde üçer gün yapsak olmaz mı?”

Olmaz. Her şeyin ince hesabı var. Bir ay kampa gireceksin, perhiz yapacaksın, zayıflayacaksın, ibadet edeceksin, uykusuz kalacaksın; o zaman bu nefsin terbiye olacak.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

(الشمس: ۱۰-۹)

(*Kad eflaha men zekkâhâ. Ve kad hâbe men dessâhâ.*) [Nefsini terbiye eden, kötülüklerden arındıran kurtuluşa ermiştir. Onu kötülüklere gömen de ziyan etmiştir.] (Şems, 91/9-10)

“–Nasıl terbiye edeyim nefsimi?”

Nasıl terbiye edeceksin; müslüman ol, terbiye olursun. Farkına varmadan olursun. İş kendiliğinden doğrulur da sen farkına bile varmazsın. İslâm'ın kuruluş sistemi güzel olduğundan akar seni oraya götürür.

Bir derenin akış istikametini tutturursan nereye varacaksın, bil bakalım? Denize varırsın, besbelli bir şey. Dere insanı aka aka gayet güzel bir tarzda denize götürür. Gideceğin yer orası. İşin kuruluşu öyledir.

İslâm'ın bütün sistemi güzeldir, sadedir, basittir. Karmaşık şeylere hacet bırakmamıştır.

Takvim de öyledir. Gökyüzüne bakarsın, incellersin. Allah ibret alasın, etrafını inceleyesin diye sana göz vermiş. Hem de bir tane vermemiş, iki tane vermiş; çifte çifte vermiş ki işin derinliğini anlayasın diye. Tek gözlü olsan derinliğini anlayamazsın. Ne hikmetler vardır iki tane olmasında... İki tane göz vermiştir, iki tane kulak vermiştir de bir tane ağız vermiştir. Neden?

Şaka yapıyorlar, diyorlar ki; “–İki gör, iki dinle, bir söyle...”

Yani, “Çok müşahede yap, iyice düşün de ondan sonra konuş.” diyorlar. İşin latife tarafı ama her şeyde hikmet var.

Hilâli gördün mü yeni ay başlar. Nev hilâli gördün mü yeni ay başlar. Böylece yeni ayın doğduğunu anlarsın, zamanlarını ayarlarsın.

“–Ramazan geldi, Şevval geldi, Zilkàde geldi,

Zilhicce geldi, Muharrem geldi; hoş geldi, safa geldi.” dersin.

Peygamber Efendimiz de hilâle böyle bakarmış. Müslüman Allah’ın kendisine emretmiş olduğu gibi aya bakar, yıldızlara bakar, güneşe bakar, onlardan ibret alır; gökyüzünün derinliğinden, yedi kat semavâttan ibret alır.

Ne diyor Peygamber Efendimiz?

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ هِلَالًا يُمِّنُ وَرُشْدًا

(*Allâhümmec’alhu hilâle yümnin ve rüşdin*)
“Yâ Rabbi bu hilâli sen bereket ve salâh hilâli eyle...”

Yani yeni başlıyor. Belli ki, nev hilâl çıktı, yeni bir takvim önümüze açılıyor, yeni bir aya girmiş oluyoruz.”Bu ayı bizim için bereketli eyle.” demek. “Bu yeni açılan devreyi hayr eyle, salah eyle, felâh eyle, işlerimiz doğru gitsin, hayırlı olsun, bereketli olsun.” diye Allah’a dua ediyor. Neden?

Mü’minin duası ibadettir ve ibadetin özüdür, ilişkidir. Dua, mü’minin en kıymetli ibadetlerinden birisidir. Konuşuyorsun Rabbinle, münâcaat ediyorsun, istiyorsun. O da veriyor. Ne güzel bir şey. Yeni modern tabirle “diyalog” dediğimiz şey. Sen gâfil kalmıyorsun, cahil kalmıyorsun, uzak kalmıyorsun; Rabbinin varlığından, birliğinden haberdarsın;

“—Aman yâ Rabbi, isterim; lutfeyle, kerem eyle, ihsan eyle, ikram eyle...” diye istiyorsun.

Dua, imandan doğan bir faaliyet. Çok güzel bir şey... Ve mü'minin dualı olması lazım. Duacı olması lazım.

Efendimiz, buradaki rivayetlerde görüyoruz, her vesileyle dua ediyor. Camiye girerken dua ediyor, çıkarken dua ediyor, elbise giyerken dua ediyor, çıkartırken dua ediyor, hilâli gördüğü zaman dua ediyor... Her şerde dua ediyor.

Daha başka ne dualar ettiği de ileride gelecek. Bu dualar da makbuldür.

Allah-u Teâlâ Hazretleri vaad etmiştir ki:

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

(المؤمن: ٦٠)

(*Ve kâle rübbükümü'd'ûnî estecib leküm*)
[Rabbiniz, 'Bana dua edin ki, size icabet edeyim!' buyurmuştur.] (Mü'min, 40/60)

“—Bana dua edin ey kullarım, ben sizin duanızı karşılıksız komam; ona karşılık veririm, ihsan ederim.” diye vaadi vardır.

Bu karşılık üç şekilde olur.

Bir, senin istediğini aynen verir.

İki, senin istediğinden âlâsını verir. Senin maksadına en uygun olarak âlâsını verir.

Üç, senin istediğin olmayacak bir şeyse o zaman onun yerine âhirette sevap verir. Yine dua ettiğin için kâr edersin. En üstünü de odur. Ahirette kendisinin böyle çok sevaplar kazandığını gören insanlar;

“—Keşke hep dualarımız böyle ahirette sevap olarak bize verilseymiş...” diye temenni edecekler, diye bildiriyor Peygamber Efendimiz.

Demek ki duanın mutlaka kârı var; hiç boşu yok, hiç zararı yok.

Efendimiz böyle dua ederdi, bir... İkincisi, ne diyor arkasından:

“—Yâ Rabbi! Sen bu yeni açılan devreyi hakkımda hayırlı, mübarek eyle; salâh vesilesi olsun, bereket vesilesi olsun, bolluk olsun...”

Ondan sonra da diyor ki:

أَمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ فَعَدَلَكَ تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ
الْخَالِقِينَ

(Âmentü bi'llezî halekake, feadeleke) “Seni yaratan ve varlığına bir intizam, güzellik bahşetmiş olan Rabbime inandım, iman getirdim.”

Kime hitap ediyor?

Hilâle hitap ediyor. Rasûlüllah Efendimiz hilâle konuşuyor:

“—Seni yaratan ve seni böyle güzel bir halde, iyi bir formda, biçimde, ölçülü, biçimli, güzel tarzda, itidalli, mutedil, hoş endamlı,

şekilli yaratmış olan Allah’a inandım, imanım kuvvetlendi, bağlılığımı ikrar ve ifade ederim.” diyor.

Yani her baktığı şeyden yaradanını düşünüyor.

Her gördüğü şeyden onu yaratanın varlığına aklı derhal geçiyor.

Rasûlüllah Efendimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden hiçbir an gafil değil. Hiçbir anda uzakta değil. Her anında Rabbiyle bağlantısı var. Her şeyde Rabbinin kudretini, kemâlini, kudretinin âsârını görüyor, hikmetini görüyor. Ve bunu dile ifade ediyor. Dilinden bu ifadeler dökülüyor: “—Seni yaratan Rabbime imanımı ifade ederim.”

Demek ki bizim Yunusumuz Rasûlüllah'a iyi uymuş ki, o mübarek de eline sarı çiçeği alıyor, konuşuyor. Geçiyor dertli dolabın karşısına, konuşuyor. Seherlerde kuşlar ile, dağlar ile, taşlar ile zikrediyor... Yunus bu işi bizden daha iyi anlamış.

Biz kendimizi üniversiteliyiz diye, okuduk, tahsilliyiz diye iyi anladık sanıyorduk ama Yunus bu işin kestirme yolunu bulmuş da bizden önce patikadan yolun önüne geçmiş. Biz ana caddeden yürüyeceğiz diye ışıklarda takılmışız, durlarda kalklarda vakit kaybetmişiz; Yunus da öbür tarafa varmış, mâşaallah. Dağlar ile, taşlar ile Allah'ı zikrediyor.

E mübarek, nereden bildin dağın taşın Allah'ı zikrettiğini?

Rasûlüllah Efendimiz'in ahlâkıyla ahlâklanmış. Rasûlüllah Efendimiz hilâle bakıyor, onunla konuşuyor. O da dağın taşın, kuşun ağacın, çiçeğin zikrini, tesbihini, hâlini seziyor. Arifliğinden seziyor. Ne güzel ittiba etmiş. Allah bize de o güzellikleri sezme kabiliyeti ihsan etsin...

Abdül'ehad-i Nûrî Hazretleri var, Halvetî meşâyihinin büyüklerinden. Hocalarımızın hocalarının hocalarından mübarek bir zât. Allah şefaatine erdirsin... Padişahın huzurunda bir münakaşaya tutuşmuşlar.

Meselâ, âyet-i kerîmelerde buyuruluyor ki:

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

(الجمعة: ١)

(*Yüsebbihu li'llâhi mâ fi's-semâvâti ve mâ fi'l-ard*) “Şu anda yerdeki gökteki her şey Cenâb-ı Hakk'ı tesbih edip duruyor.” (Cuma, 62/1)

Ediyor! Müzârî siygasıyla, şimdiki zaman siygasıyla söylüyor Allah. *Sebbaha* da var, “tesbih etti” diye bazı âyetlerde mâzî siygasıyla, geçmiş zaman siygasıyla da geçiyor. Bazı âyetlerde de bir de “Hey! Gözünü aç; tesbih edip duruyor.” diyor, *yüsebbihu* diyor; tesbih edip durmakta, devam ediyor. Yani onun o halde olduğunu ifade eden ayetler var.

Tutuşmuşlar padişahın huzurunda:

“—Varlıkların bu tesbihleri lisân-ı hâl ile midir, yoksa ‘*Sübhana'llah... Sübhana'llah... Sübhana'llah...*’ diye sözle midir?” diye.

O mübarek zât diyor ki:

“—Sözledir.”

Sözle de söyler ama duyan kulak lazım!

Peygamber SAS Hazretleri peygamber olduğu zaman hangi ağacın, hangi taşın yanından geçse

kendisine;

“—*Es-selâmü aleyke yâ Rasûlallah!*” dendiğini oradan duyardı.

Tabii sen kim, Rasûlüllah’ın hâlini anlamak nerede...

Rasûlüllah Efendimiz şaşırıyor. Şaşırdığına göre normal insan. Anormal değil, normal bir insan...

“—Allah Allah, ağaç da konuşur mu?” diye şaşırıyor.

Şaşırması bizim gibi olduğunu gösteriyor, normal olduğunu gösteriyor. Ama Allah onu duyacak kulak verince duyuyor.

Evliyâullah da, dervişlerin hasları, halisleri de, temiz kalplileri de ilerledi mi, büyüklerinin sözlerini dinledi mi, bu yolda istenen raya oturdu mu, istenen çizgiye geldi mi, edep noktasında, terbiye noktasında, ahlâk noktasında o güzel hâle sahip oldu mu, o da duyuyor. Yunus da duyuyor, filanca derviş de duyuyor.

“—Hadi bakalım, gidin çiçek toplayın!” diyor hocası; hangi çiçeğin başına gitse koparmaya kıyamıyor.

“—Niye koparmadın?” diye soruyor hocası.

Diyor ki:

“—Tesbih edip duruyordu, kıyamadım tesbihini kesmeye...”

Hani insan birisi güzel konuşurken veya Kur’an okurken veya ilâhi söylerken kesmek istemez ya, “Hadi bakalım, dinleyeyim...” gibi... O onu duyduğu için onun boynunu vurup da ‘çat’ diye

kıramıyor, kopartamıyor o çiçeği.

Neden? Duygulu da ondan. Senin duymadığını duyuyor da ondan.

Muhterem kardeşlerim!

Biz kendimiz insanız filan diye çok böbürlenmeyelim, kendimizi yükseklerde, burnu havalarda sanmayalım. Bizim duymadığımız pek çok sesleri kuşlar duyar. Pek çok sesleri atlar duyar. At durduğu yerde kişner, şaha kalkar. Sahibi şaşırır;

“—Ya ne oluyor buna?” der.

Köpek durduğu yerden bir kalkar, kulaklarını diker, başlar havlamaya.

Neden? Senin duymadığın sesi duydu. Senin kulağın daha zayıf, onun kulağı daha kuvvetli. Senin görmediğin şeyi falanca hayvan görür, senin duymadığın sesi filanca hayvan duyar. Sen birçok konularda onlardan geridesin ama bir üstünlüğün var.

O üstünlüğün nedir?

Allah’ı bilme ve nefesine, şeytana rağmen Allah yoluna girme

kabiliyetin var. İrade gücün var. İşte senin insanlığın orada.

Yoksa sen eğer iman edemiyorsan, şerri bırakıp hayrı seçemiyorsan, yanlış yolu bırakıp doğru yola giremiyorsan hayvandan da aşağısın. Bir meziyetin oydu, o da yok elinde... Hadi, *Innâ lillâh ve innâ ileyhi râciûn*, bizimki ölmüş. Çünkü Kur’ân-ı Kerîm’de... Yâsîn Sûresi’ni hep

okuyoruz ama okuyunca kelimelerine dikkat etmemiz lazım:

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ

(يس:٧٠)

(*Li-yünzire men kâne hayyen ve yehıkkal-kavlü ale'l-kâfirîn.*) [Diri olanları uyarısın ve kâfirler cezayı hak etsinler diye.] (Yâsin, 36/70)

Bu Kur'ân-ı Kerîm, hay olan, diri olanları uyarmak için... Ölüye istediğın kadar çimdik at; ayağınımı mı çekecek, hoplayacak mı, zıplayacak mı? İstersen iğne batır, istersen çuvaldız batır; kıpırdar mı ölü?

Öldü, kıpırdamaz. Ölü olduğı için çuvaldız da batırsan iğne de batırsan kıpırdamaz.

“—Bu Kur'an'dan ben bir şey anlamadım.”

Sen o zaman ölülüğünü ilan ediyorsun, ölmüşsün de sende hayat yok arkadaş. Sende hayat yok da sen ondan bir şey anlamıyorsun. Dikkat etsen anlarsın. Azametini o zaman kavrarsın. Kavrayanlar olmuş, kitaplara da yazılmış, onları da okumuyorsun. Arapça bilmezsin, kitap okumazsın, söz dinlemezsin, nasihatten anlamazsın, alimlere itimad etmezsin. Bu kalın kafayla sen ne anlayacaksın? Böyle giderse yazık olacak sana... Neden?

Öldün. Kalbin öldü.

Kur'ân-ı Kerîm diri olanlara, kalbi duygulu olanlara, canlı olanlara hitap ediyor.

İşte öyle olan insanlar da, o çeşit hayatla içleri

canlı olan insanlar taşın da, ağacın da, kuşun da, çiçeğin de hâlini anlıyor, sesini duyuyor, onunla konuşuyor demek ki...

“—Bu mecaz mıdır, hakiki midir?” diye münakaşa olmuş da, “Tesbih ederler, duyan duyar.” demiş o mübarek zât. Ben de ona itimat ediyorum.

Duyan duyar. Allah duyurursa duyar. Dervişler de hakikaten ilerledi mi o çeşit şeyleri duymaya başlar.

Efendimiz hilâle öyle söylüyor;

“—Seni yaratana, seni bu güzel şekle kavuşturan, sana bu güzel şekli verene imanımı ifade ediyorum. Ne güzel yaratmış! (*Tebâreka'llâhu ahsenü'l-hâlikîn*) En güzel tarzda yaratmış olan Allah-u Teâlâ Hazretleri ne yücedir, ne kadar şâni yücedir, noksandan münezzehtir.” diye bir de medih cümlesiyle Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hissiyatını ifade ediyor.

Kur'ân-ı Kerîm'den de bir âyetin sonunda:

فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

(المؤمنون: ١٤)

(*Fetebâreke'llâhu ahsenü'l-hâlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minîn, 23/14) diye geçen bir ifadedir.

Muhterem kardeşlerim!

Hakikaten Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yaratmasındaki güzelliği ancak alimler sezebilir.

Şahane bir intizam, şahane bir hesap, şahane bir mükemmellik var.

Geçenlerde bir televizyonda dinleme fırsatını buldum. “Mars dediğimiz gezegende hayat var mı yok mu?” diye orayla ilgili Amerika’da yapılmış araştırmaları anlatıyordu.

Muhterem kardeşlerim! Isının gayr-i müsait olmasından dolayı, su buharı var fakat su buharı buz oluyor.

Mars’ta, o gezegende bizim istediğimiz mânada bir emare görülüyor. Rüzgârlar öyle şiddetli esiyor ki küçük zerreler bile o kayaları törpüleye törpüleye vadiler meydana getiriyor. O sert şartlar altında “Orada ne yaşayacak? Nasıl yaşayacak? Mümkün mü, değil mi?” diye alimler konuşuyor da ben de oradan düşündüm ki, Rabbimiz Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri, *tebâreke’llâhu ahsenü’lhâlikîn*, şu dünyada hayatın şartlarını ne güzel ayarlamış.

Eğer soğukluk eksi 50 derecede iki sene devam etse, biz ne oluruz? Biter, mahvoluruz. Artı 50-60 derece güneş sıcak olurse ne oluruz? Hepimiz kavruluruz.

Oksijenin hava içindeki nisbetinin yüzde şu kadar olması, azotun bu kadar olması, dünyanın ekseninin 27 derece yatık olması, mevsimler, geceler, gündüzler vs. vs. Hangi şeye baksan şahane bir mühendislik, şahane bir matematikçilik, şahane bir hesap, şahane bir intizam...

Kim anlıyor? Amerikalı anlıyor, Rus anlıyor, Einstein anlıyor, filanca fizikçi anlıyor, falanca

alim anlıyor. İnceliyor, hayretler içinde kalıyor. O mükemmellik karşısında hayranlığını ifade etmekten başka çare bulamıyor.

Ama Peygamber SAS Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kendisine verdiği o irfan gözüyle, o ma'rifetullah gözüyle Rabbimiz'in yarattıklarındaki mükemmelliği görüp böyle ifade ediyor. Her şeye o gözle bakıyor. Bizim de böyle bakmamız lazım. Bu duyguya erişmemiz lazım.

Şu hadîs-i şerîfteki, şu rivayetteki manzarayı göz önüne getirin: Rasûlullah Efendimiz hilâli görünce şöyle dua ediyor, onunla şöyle konuşuyor, sonra Allah'ın varlığını, kudretini şu kelimelerle ifade ediyor.

İşte bu duyguda, bu halde olacaksınız. Davranışlarınız böyle olacak diye Rasûlullah'a kendinizi öyle benzetin! Allah'tan gâfil olmayın! Çevrenizdeki hadiselerden gafil olmayın. O olayların intizamından, güzelliğinden gözleriniz hissesini alsın. Nasipsiz kalmasın, o incelikleri görmeyenlerden olmayın.

c. Rüzgâr Eserken Ettiği Dua

İbn-i Abbas RA'dan rivayet ediliyor ki:²

كَانَ إِذَا هَاجَتْ رِيحٌ اسْتَقْبَلَهَا بِوَجْهِهِ وَجَثَا عَلَى رُكْبَتَيْهِ وَمَدَّ يَدَيْهِ وَقَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.213, no:11533; Heysemî, *Mecmaü'zZevâid*, c.X, s.195, no:17126; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.197, no:6815.

خَيْرِ هَذِهِ الرِّيحِ وَخَيْرِ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رَحْمَةً
وَلَا تَجْعَلْهَا عَذَابًا اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا رِيحًا وَلَا
تَجْعَلْهَا رِيحًا

(طب . عن ابن عباس)

RE. 542/1 (*Kâne izâ hâcet rîhun, istakbelehâ bi-vechihî, ve cesâ alâ rukbeteyhi ve medde yedeyhi, ve kâle: Allâhümme innî es'elüke min hayri hâzihi'r-rîhi, ve hayri mâ ürsilet bihî (ev erselte bihî), ve eüzü bike min şerrihâ, ve şerri mâ erselte bihî (ev ürsilet bihî). Allâhümmec'alhâ rahmeten, ve lâ tec'alhâ azâben. Allâhümmec'alhâ riyâhan, ve lâ tec'alhâ rîhan.*)

(*Kâne izâ hâcet rîhun*) Rasûlüllah SAS Efendimiz rüzgârın biraz sertlediğini, heyecanlandığını, hızlı esmeye başladığını gördü mü ne yaptı? (*İstakbelehâ bi-vechihî*) Yüzünü kıbleye döndürürdü. (*Ve cesâ alâ rukbeteyhi*) İki dizi üstüne çökerdi. (*Ve medde yedeyhi*) “Ve ellerini uzatırdı.”

Medde, “uzatmak” demek. *Rafea yedeyhi* demiyor, “elini kaldırırdı” demiyor; “uzatırdı” diyor. Yani heyecanını, duygusunun derinliğini gösteriyor. Elini uzatırdı da derdi ki:

(*Allâhümme innî es'elüke min hayri hâzihi'r-rîhi*) “Yâ Rabbi! Ben senden bu rüzgârın hayrını istiyorum, (*ve hayri mâ ürsilet bihî*) ve bu rüzgâr

hangi vazife ile gönderilmişse o neticelerin hayır olmasını istiyorum.”

(*Ve eüzü bike min şerrihâ*) “Bu rüzgârın şerrinden sana sığınırım. (*Ve şerri mâ erselte bihî*) Bu rüzgâr hangi görevle gönderilmişse, o görevler de insanlara zarar vermek, şer konusundaysa ondan sana sığınırım, yâ Rabbi!”

(*Allahümmec’alhâ rahmeten*) “Sen bu rüzgârı rahmetinin tezahürü eyle... Bu rüzgârını rahmet eyle; (*ve lâ tec’alhâ azâben*) azap etme, azap vesilesi etme. Bu rüzgâr azap olmasın. Yâ Rabbi! (*Allahümmec’alhâ riyâhan*) Bunu riyâhan yani ferahlık, serinlik hoş rüzgâr eyle. (*Ve lâ tec’alhâ rîhan*) Sakın böyle sert ve felakete sebep olucu bir fırtına, kasırga gibi bir azap vesilesi, bir şiddetli rüzgâr kılma!” diye dua ederdi.

Muhterem kardeşlerim, Rasûlüllah SAS Efendimiz niye böyle dua ederdi?

Kur’ân-ı Kerîm’de bazı âyet-i kerîmelerde bazı eski kavimlerin yaptıkları günahlardan dolayı çeşitli azaplarla azaplanıp helâk edildikleri anlatılır:

وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ

(الحاقة:٦)

(*Ve emmâ âdun feühlikû bi-rîhin sarsarin âtiyetin*) “Âd kavmine gelince, o da müthiş bir rüzgâr esmesiyle, bir kasırgayla mahvedildi, helâk edildi.” (Hakka, 69/6)

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا
فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ

خَاوِيَةٌ

(الحاقة: v)

(*Sahharahâ aleyhim seb'a leyâlin ve semâniyete eyyâmin*) “Allah onu, ard arda yedi gece, sekiz gün onların üzerine musallat etti.” (Hakka, 69/7) Yedi gece, sekiz gündüz o şiddetli kasırga esti esti, canına okudu Âd kavminin...

Neden?

Hud AS'ın gönderildiği o kavim peygambere âsi geldiler, emirleri tutmadılar, çeşitli isyanlar, günahlar, inkârlar, müşriklikler, kâfirlikler sonunda böyle bir helâke uğradılar.

Bunlar âyet-i kerîmelerle Ümmet-i Muhammed'e bildiriliyor. Peygamber Efendimiz'e iniyor. Yani Ümmet-i Muhammed'e, Kureyşliler'e, Peygamber Efendimiz'in çevresindeki yahudilere, hıristiyanlara deniliyor ki;

“—Ey insanlar! Bakın kendinize gönderilen peygambere iman etmezseniz, ona karşı gelerseniz, Allah'a âsi olursanız, günaha ısrar ederseniz o zaman başınıza şu felâketler gelir, şu felâketler gelir... Bak Firavun şöyle helâk oldu. Bak Semûd kavmi şöyle helak oldu. Bak Âd kavmi şöyle helak oldu. Bak Nuh kavmi tufanda şöyle helâk oldu...” diye ibretli şeyler var.

Efendimiz bunları bildiği için ve biz mü'minlere,

ümmetine şefkatinden biraz şiddetli bir rüzgâr esmeye başladı mı ne yapardı?

Bize şefkatinden telaşlanırdı. Telaşlanırdı. Çünkü hani o müşriklerin eziyetleri var, müslümanlara azap, işkence etmeleri var, kâfirlikleri var. Müslümanların kendilerinin bizzat kullukta kusurları var. Yani biz de kendimizi düşünecek olursak anlayabiliriz. O kusurlardan dolayı, “Acaba Allah’ın azabı mı gelecek?” diye ufukta böyle şiddetli kasırga, fırtına alâmeti, bulutlar gördü mü Efendimiz’in benzi sapsarı sararırdı. Endişe ederdi. İşte onun için de Rabbine diz çöküp ellerini kaldırıp boynunu büküp tazarru ve niyaz ederdi;

“—Aman yâ Rabbi, bu rüzgârı azap sebebi etme, helâk sebebi etme!”

أَتُهَلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا

(الأعراف: ١٥٥)

(*E tühlikünâ bimâ feale’s-sufehâu minnâ*) “Yâ Rabbi! İçimizdeki

cahillerin, gafillerin yaptığından dolayı azabı hepimize gönderecek misin?” (A’raf, 7/155) diye hani ayetlerde okuyoruz ya, işte bu tarzda derdi ki:

“—Yâ Rabbi! Ben senden bu rüzgârın hayrını isterim, hayır getirmesini isterim. Ne sebeple gönderilmişse o sebeplerin hayır olmasını isterim. Şer getirmesinden, şer olmasından sana sığınırım. Bunu rahmet eyle, azap eyleme. Bu rüzgârı bize azap vesilesi etme, rahmetine

erme vesilesi eyle... Ferahlanma vasıtası eyle, azaplanma sebebi kılma..." diye dua ederdi.

Muhterem kardeşlerim! O Allah'ın en sevgili kulu, en yüksek insan. O böyle endişe ediyor da biz yüzü kara, âsi, mücrim kullar neye güveniyoruz da hiç Allah'tan korkmuyoruz? O öyle titriyor da biz niye bu kadar cesuruz?

Bir tek sebepten:

الْجَاهِلُ جَسُورٌ

(*El-câhilü cesûrun*) "Cahil cesurdur."

Çocuk elektriğin zararını bilmediğinden tele yapışır. Bebek sobanın sıcaklığının kendisine ne zarar getirdiğini bilmediğinden sobayı tutar. Yani cahil bilmediği için kötü şeyi yapar. Biz de Allah'ın kahrını bilmediğimizden, Allah'ın azametini bilmediğimizden, cezasını bilmediğimizden, okumadığımızdan, eski ümmetlerin başına gelen şeyleri bilmediğimizden pervasız geziyoruz, günahlara dalıyoruz, cahilce hareket ediyoruz. Bilen Peygamber Efendimiz gibi hareket eder.

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ

(فاطر: ٢٨)

(*Innemâ yahşa'llàhe min ibâdihi'l-ulemâ'*)
[Kulları içinden ancak alimler, Allah'tan gereğince korkar.] (Fâtır, 35/28)

Cahiller ortada efe gibi dolaşır. Başına bir şey

ininceye, taş ininceye kadar, ensesinde bir sille patlayıncaya kadar öyle kabadayı kabadayı dolaşır; ondan sonra da ne yapacağını şaşırır.

Şimdi şu insanların şu yaz gününde, şu çevremizde, şu eğlence yerlerinde yaptıklarına; çarşıda pazardaki muamelelere, insanların birbirleriyle olan davranışlarındaki kusurlara, ahde vefasızlıklara, arkadaşlıklara hıyanetliklerine, ahlâksızlıklarına vesaire bakacak olursak, insanların çoğu cahil. Çok cahilleşmişiz. Nereden nereye gelmişiz... Nice nice âriflerin yetiştiği bir ülkede insanlar bugün nice hatalı işler yapıyorlar, nice günahlara dalıyorlar...

Allah bizi içimizdeki cahillerin yaptıkları edepsizlikler dolayısıyla azabına uğratmasın, helâk etmesin. Bizi Habîb-i Edîb'ine bağışlasın. Hatalarımızı düzeltmeyi bize nasip eylesin. Yoluna girmeyi nasip eylesin. Takvâ ehli olmayı nasip eylesin. Kendisinden hakkıyla korkmayı nasip eylesin. Rahmetine erdirdin. Azabına uğratmasın.

d. Hemen Gusletmeyecekse Teyemmüm Ederdi

Hz. Âişe Validemiz'den Peygamber SAS Efendimiz'in ailevî hayatıyla ilgili bir sır, bir ailevî durum:³

كَانَ إِذَا وَقَعَ بَعْضَ أَهْلِهِ فَكَسَلَ أَنْ يَقُومَ ضَرْبَ
يَدِهِ عَلَى الْحَائِطِ فَتَيَمَّمُ

(طس. عن عائشة)

RE. 542/2 (*Kâne izâ vâkaa ba'de ehlihî, fekesile en yekûme darabe bi-yedihî ale'l-hâiti, feteyemmeme.*) “Gusletmesi gerektiği zaman hemen gusletmeyecekse, o zaman duvara eliyle vurarak teyemmüm abdesti alırdı.”

Mâlûm, müslümanlarda gusül abdesti diye bir şey vardır. Buluğa ermiş insanlar gerektiği zamanlarda gusül abdesti alırlar. İlmihalardan bunları okumak lazım! İlmihal kitaplarının o bölümlerini herkesin okuması, bilmesi lazım!

Maalesef, bugün evlenen insanlar, evleniyor da gusül abdestinden bile haberdar olmayan müslüman çocukları var. Yani bizim hoca arkadaşlarımız var, nikâha gittikleri zaman karşılaşmışlar. Onlardan duyduk. Anlatıyorlar ki; adam evlenecek, gusülden haberi yok. Demek ki ortalıkta cünüp cünüp gezecek... Yani

³ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:645; Heysemî, *Mecmaü'z-Zev'aid*, c.I, s.593, no:1427;

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.46, no:17884; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.197, no:6816.

cahillikten. Cünüp cünüp gezecek; bilmediği için, “Hadi Cuma’ya gidelim!” desen belki Cuma’ya da gelecek. Cahillik yaygın olduğu için bunların hep bilinmesi lazım.

Evlenmek meselesine gelince... Bu evlenmek meselesi nedir?

Bu evlenmek meselesi Allah’ın kanunudur. Bunlar, Allah’ın insanoğlunu ve diğer varlıkları yaratmak ve nesillerinin devamını sağlamak için koyduğu kanunlarıdır.

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ
الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

(يس: ٣٦)

(Sübhâne’llezî haleka’l-ezvâce küllehâ mimmâ tünbitü’l-ardu ve min enfüsihim ve mimmâ lâ ya’lemûn.) “Yeryüzündeki bitkilerden, insanlardan ve daha bilmediğiniz nice nice varlıklardan çiftleri yaratan Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni tesbih ederim.” (Yâsin, 36/36) buyruluyor.

Eş eş, erkekli kadınlı, dişili erkekli... Tohumlarda, ağaçlarda, çiçeklerde, hayvanlarda böyle oluyor. Çeşitli canlılarda böyle oluyor. Biz insanlar da erkekli kadınlı oluyoruz. Yani yaratılış itibariyle böyle oluyor. İşte tavuk cinsinde horozlu tavuklu oluyor, koyun cinsinde koçlu koyunlu oluyor, sığır cinsinde inekli tosunlu oluyor. Bu tarzda...

Bu, Allah’ın yaratmasıdır. Nice nice hikmetleri

vardır. Nice nice ibretler vardır. Ve insanoğlunun bu kanuna uygun yaşaması lazımdır. İslâm da bu kanuna uygun nizam koymuştur.

Şimdi bazı insanlar başka ülkelerde, başka yörelerde kendileri kendi akıllarından bazı töreler koymuşlar. Meselâ Hıristiyanlık'ta, Katoliklik'te papazlar evlenmiyor. Niye evlenmiyorsun? Allah bazınızı erkek yaratmış, bazınızı kadın yaratmış; niye evlenmiyorsun? Yani yaratılışa ters niye hareket ediyorsun?

“—Ederim.”

Edersin ama ediyor ama ondan sonra nice nice şeyler okuyoruz. Decameron hikâyesinde, İtalyan yazarı kitaplarında nice rezaletler oluyor.

Neden? Hilkate aykırı davranıldığı için insan anormal oluyor, çeşitli gayrimeşru yollara kayıyor, çeşitli günahlara böylece giriyor.

Normal olan şekil denir? Evlenmektir. Allah-u Teâlâ Hazretleri (*Ehalle'n-nikâhe ve harrame's-sifâh*) “Nikâhlanmayı helâl kılmıştır, meşru kılmıştır.” Bu böyle olacak.

O halde helâl olan yola girmek lazım. Helâl olmayan yola girmemek lazım. Helâl olan yoldan da müstağnî davranmamak lazım.

“—Ben evlenmeden yaşarım.”

Peygamber SAS Efendimiz'in sahabesinden bazı kimseler demişler ki:

“—Bu kadınlar hep başa belâ oluyor, aldatıyorlar, çeşitli şeyler oluyor. Benim hiç kadınlarla ilişkim olmayacak, evlenmeyeceğim.” demiş.

Sen evlenme, o evlenmesin, on sene sonra, yirmi sene sonra, bir asır sonra yeryüzü ne olur? İnsan kalmaz. Yaşayanlar ihtiyarlar, ihtiyarlayanlar ölür, insan nesli kalmaz.

Öteki mahlûklar da evlenmezse ne olur? O zaman nesiller üremez. Yani o sistem dünyanın nizamını bozar.

Onun için evlenmek meşrudur. Hatta sevaptır. Hatta Peygamber Efendimiz evlilik muamelelerine, hanımla bey arasındaki muamelelere Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevap verdiği bildiriyor. Allah sevap veriyor.

Demişler ki:

“—Yâ Rasûlallah, nasıl sevap olur?”

Hani ayıp gibi geliyor, insan düşünüyor da, nasıl sevap olur? Diyor ki:

“—Harama gitmiyor ve Allah'ın normal yolunda yürüyor, ondan dolayı sevap olur.” diye hadîs-i şerîflerde bildirilmiş.

Müslümanların bunları bilmesi lazım.

Tabii evlendiği zaman da gerektiğince yıkanması gerektiğini de bilmeli. Guslü bilmeli, abdest almayı bilmeli, guslün nasıl olacağını bilmeli.

Evliliğe herkes tabii bir de seksüel bir hadise, cinsel bir olay olarak bakıyor. Neden?

Gazeteler kendi kafalarına göre, hani her kap içindekini dışına sızdırır, adamın içi fitne fesat olduğundan meseleye öyle bakıyor. Evlilik ona göre o gözle öyle görünüyor.

Ama evlilik öyle değil.

Aşere-i Mübeşşere'den bir zat, vefatı yaklaşmış, amansız bir hastalığa tutulmuş. Kolera hastalığına tutulmuş. Karısı tutulmuş, o semtte birçok kimse tutulmuş. Başında bekliyorlar ki ölecek biraz sonra. Ondan önce karısı ölmüş. Haber geliyor, diyorlar ki;

“—Efendim maalesef hanımınız vefat etti, öldü, ahirete göçtü.”

“—Eh, Allah rahmet eylesin. Mekânı cennet olsun. İyi kadındı. Saliha hatundu... Aman beni hemen evlendirin!” diyor.

Kendisi hasta, yatakta yatıyor. Yatakta yatıyor ve ertesi gün ölecek; amansız hastalık, kurtuluş ihtimali yok; halsiz mecalsiz, nefesleri sayılı. “Aman beni çabuk evlendirin!” diyor.

Tabii bizim söyleyeceğimiz sözü söylüyorlar çevresindekiler, diyorlar ki:

“—Efendim inşaallah şu hastalıktan kurtul da, iyi ol da, ayağa kalk da, düğün dernek yaparız. İşte iyi bir eş buluruz, evlenirsin.”

Gülüyor:

“—Ya benim vefat edeceğim belli. Yani karım benden önce vefat etmiş. Üç saat, beş saat sonra ben de vefat edeceğim. Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum, ondan evlendirin!” diyor.

Sözü anladınız mı? Dikkat ediyor musunuz?

“—Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum, ondan beni evlendirin!” diyor.

“—Beni zengin bir kadınla evlendirin. Aman

boylu postlu olsun. Fidan boylu olsun. Genç olsun, soylu olsun!” demiyor.

Sonra;

“—Ya ben bir yeni kadın alırsam bu sefer mirasta kadına da bir hisse çıkar, bizim oğlanlar, kızlar ne der?” demiyor, dikkat ederseniz.

Ne diyor?

“—Aman beni evlendirin!” diyor. Neden?

“—Rabbimin huzuruna bekâr gitmeye utanıyorum!” diyor.

Evlilik ibadettir de ondan. O Aşere-i Mübeşşere’den mübarek zât.

Onun için camide nikâh kıyılır. İbadetin bir parçası olduğundan, evlinin ibadeti daha makbul olduğundan ve bekârlık günahlara daha sebebiyet verebilecek bir durum olduğundan evlilik tavsiye edilmiştir.

İşi böyle görün. Yani işi sadece bilmem falanca çıfıt gazetenin, filanca porno yayının gösterdiği tarzda görmeyin. Bunun bir mânevî tarafı var ki müslüman o gözle görür.

Müslümanın hâlini bu zavallı gâvurcuklar, kâfircikler anlayamaz, mümkün değil. Çünkü onların kafası bu şeyleri anlamaya müsait değil. Duymamış, görmemiş ki öyle bir duygu, nasıl anlasın senin halini? Herkesi kendisi gibi sanıyor. Halbuki müslüman öyle değil.

Bu konuda bir misal daha anlatayım.

Bizim bir şehirde çok hürmet ettiğimiz bir albay, yarbay vardı. Melek gibi bir insan. Çok güzel

ahlâklı. Sakin konuşan, kimseyi incitmeyen, edepli, terbiyeli bir kimseydi. Dedik:

“—Yâ ne iyi bir insan.”

Birisi dedi ki:

“—Bunun bir babası vardı. Çok alim kişiydi. Çok faziletli bir kimseydi...”

O faziletli, mübarek babası çok ileri bir alimmiş. Mahallesindeki bir evin kapısını çalmış muhterem kardeşlerim. Bu iki misali unutmayın. Kapıyı çalmış, tık tık tık. Kapı açılmış, karşısında beldenin en itibar ettiği büyük, ciddi alim falanca şahıs var.

“—Aman efendim şeref verdiniz, hoş geldiniz, buyurun.”

İçeriye almışlar, oturtmuşlar; ikram, izzet... O alim o ev halkına diyor ki:

“—Ben Allah’ın emriyle kızınızı sizden istemeye geldim. Kızınızın nikâhına tâlibim!”

Adam diyor ki:

“—Hocam sana canım feda. Yani kızım ne demek, canım feda. Neyimi istersen verebilirim ama benim kızım kötürüm, sakat. Ayakları tutmaz. Hastalıklı bir kadın. Yani sana hizmet edemez hocam. Sen ona hizmet etmek zorunda kalırsın. Sana bakamaz. Sen onun altını temizleyeceksin. Sen şöyle yapacaksın, sen böyle yapacaksın. Sana layık değil. Kıyamam sana, veremem. Biz buna bakalım ömrümüz yettiğince... İyi bir şey olsa hay hay, baş üstüne ama hasta benim kızım, sakat...”

“—Hayır, ciddiym. Ben sakat olduğunu da biliyorum, istiyorum.” diyor.

Israr ediyor. Ne söylüyorsa söylüyor.

O hanımı almış. Neden almış?

“—Bekârlık, Peygamber Efendimiz’in sünnetine uygun değil. Evlenmiş olayım.” diye almış.

“—Evliliği şu Batılılar’ın saçma gözüyle yapmayayım da Allah’ın rızasını kazanmak gözüyle, müslüman gözüyle yapayım.” diye sevap kazanarak o kızı seçmiş.

Neden seçmiş?

“—Bu kız sakat olduğu için, çirkin olduğundan kimse bunu almaz, evde kalır. Ben bunu alayım da bu fukaracığın gönlünü yapayım. Bu aileyi de bu yükten kurtarayım.” diye düşünmüş.

Ulemânın kocası, kocadıkça koç olur; Cühelânın kocası, kocadıkça hiç olur.

dedikleri gibi, müslümanın da has müslümanı neler düşünüyor ki, ötekilerin gece rüyalarına bile gelmez, aklına bile gelmez. Nasıl güzel şeyler düşünüyor...

Muhterem kardeşlerim!

Evlilik İslâm’da böyledir. Peygamber SAS onun için evlenmiştir. Eski peygamberlerin de evlendiklerini Kur’ân-ı Kerîm’den biliyoruz. Normal ve güzel.

Tabii evlilik olunca çocuk olması için gerekli muameleler de olacak, o zaman da abdest almak gerekecek. Bir kere öyle bir muamele olmuşsa, bizim kitaplarımızda yazıyor ki; tekrar

abdest alacak. Yani hiç olmazsa namaz için abdest aldığı gibi abdest alacak veya ağzına, burnuna üç kere su verecek, çalkalayacak, ikinci bir defa daha arzu ederse diye...

Şimdi bu rivayette deniliyor ki:

“—Efendimiz abdest almazsa, almak istemezse o zaman duvara

eliyle vurarak teyemmüm abdesti alırdı.”

Yani abdest almayı yine ihmal etmemiş oluyor. Teyemmümle de böyle bir şeyin olduğunu görmüş ve anlamış oluyoruz. Teyemmüm abdesti alırdı. Yani, “Bir kere oldu, bir kere daha olsun da ondan sonra yıkanacağım.” diye düşünürse, abdest alması lazım. Abdest almazsa, Efendimiz teyemmüm de yapardı, diye bildiriliyor.

Peygamber SAS Efendimiz’in, muhterem kardeşlerim, tabii kendisi zarif kimseydi. Bizim, mü’minlerin anaları olan zevceleri, hepsi kibar, zarif insanlardı. Fakat o zamanın anlayışı ve doğru olan anlayışı şu ki dinde utanma yoktur; insan hayatının tabîî icabâtı olan her şeyle ilgili bilgi sorulur ve öğrenilir.

Hatta Hz. Âişe Validemize böyle sahâbe-i kirâmın yaşlıları gelirlermiş, Efendimiz’in aile hayatıyla ilgili sorular sorarlarmış. Meselâ, bir tanesini hatırlıyorum. Gelmiş:

“—Ey mü’minlerin anası, bir şey soracağım ama utanıyorum. Fakat onu da öğrenmemiz lazım. Bunun dinî bakımdan aslı, mâhiyeti nedir? Şöyle şöyle bir durum olursa nasıl yapmak lazım gelir?” diye evlilikle ilgili bir mesele soruyor.

O mü'minlerin anası olan, zevcât-ı tâhirâttan Peygamber Efendimiz'in o muhterem zevcesi de cevabını veriyor.

Dinde bu gibi şeyleri söylemek, öğrenmek, öğretmek lazım. Usulünce ya hocalar öğretecek, ya bir yerden öğretecek, ya "Şu kitabı oku." denilecek. Çoluk çocuk böyle cahil, gafil kalmayacak.

Evlilik çağına geliyor, Amerika'da doktora yapıyor, Avrupa'da geziyor; yemeği sol elle yemesini öğreniyor, bıçağı sağ eline alıp sol elini ete batırıp, kesip kibar kibar yemesini vesaireyi, Batılı usulü, âdâbı, muâşereti öğreniyor da evin hayrı, bereketi olacak olan, ibadetlerin kabulüne sebep olacak şeylerden haberi olmuyor. Gusülden haberi olmuyor; cünüp geziyor.

Yani çok büyük eğitim eksiklikleri var. Bu eğitimin tabii her safhasını öğretmek lazım. Yeri geldikçe, zamanı geldikçe bunun öğretilmesi icap ediyor. Burada ben şahsen bir şeyi daha görüyorum:

Efendimiz çok yüksek bir terbiyeci, mürebbî, muallim idi. Ve ümmetine hiçbir şeyi eksik bırakmamış. Öğretmediği bir tek şey bırakmamış. Yani hani iyi bir anne baba:

"—Aman evladım, sağ elinle ye. Aman ağzına büyük lokma alma. Hadi kalk bakalım, yemekten sonra ağzını çalkala. Hadi bakalım abdestini yaparken dikkat et, üstüne sıçramasın." diye her şeyi öğretiyor ya...

Yani çocuğuna öğretirken "E canım bunlar ayıp."

demiyor değil mi? Peygamber SAS Efendimiz de bize hayatın her şeyini öğretmiştir. Onları bilmemiz lazım.

Bunları da bilmenin yolu muhterem kardeşlerim, okumaktan geçiyor. Neden?

Ben size haftanın yedi günü, günde beş vakit böyle okusam yine her zaman gelemesiniz ve bu şeyler bitmez. İnsanın biraz okuma alışkanlığını edinmesi lazım.

Biz müslümanların da, yani şu devir müslümanlarının da kaybettikleri en mühim şeylerden birisi okuma alışkanlığı. Okuma alışkanlığını kaybetmişiz; hiç okumuyoruz. Ne gazete okuruz, ne mecmua okuruz, ne kitap okuruz, ne ilmihal okuruz, ne Kur'an okuruz, ne dua okuruz.

“–Neyle geçer vakit?”

Bakıyorum şimdi, bizim memlekete gittim birkaç gün önce; hacı babalar, hacı dayılar, hacı amcalar kahvenin önüne sandalyeyi atmış; ne dudakları kırırdıyor, ne elinde tesbih var, ne konuşma yapıyor; heykel gibi duruyor.

Ya sen nesin yani? Bu zamanın bir kıymeti yok mu?..

Böyle zaman durmuş sanki; insanların hiçbir faaliyeti yok, hiçbir çalışma yok. Dayanamadım, bu zamanın önemiyle ilgili birkaç söz söyledim.

Bazıları da kumrular gibi caminin dışına diziliyorlar sırayla... Bakıyorsun, daha ikindiye 15 dakika var, dışarıda duruyor, içeriye girmiyor. Ya içerisi Allah'ın evi. Cahil. İçerisi Allah'ın evi.

Dışarıda ne duruyorsun? Gir içeriye, Allah'ın ikramına mazhar ol. Bir insan namazı beklediği müddetçe namazdaymış gibi sevap alır! Millet ondan haberdar değil.

Bir tanesi de demiş ki:

“—Hocam ben cami bekçisi miyim?”

Yani ne diyeyim? İçeride hiçbir şey yapmasa, dursa; durduğundan namazdaymış gibi sevap alacak. Dışarıda durduğu zaman boş vakit geçirdiğinden zarara uğrayacak.

Bilmiyor. Çok cahil. Öğrenmeye de bir heves yok. Hani bilmez de insan öğrenmek ister. Öğrenmeye de bir hevesi yok.

Bu bizim çok menfi bir durumumuzdur. Bunu düzeltmeliyiz. Yani her gün bir miktar kendimiz çoluk çocuğumuzla, ailemizle, çevremizle bir şeyler okumalıyız.

Söz mü?

Söz verelim, okuyalım inşallah! Her gün birkaç ayet, birkaç hadis, birkaç sayfa okuyalım; etrafımızdaki çoluk çocuğumuza, hanımımıza, akrabamıza anlatalım! Bir de anlayıp anlamadığını soralım. Çocuğumuza diyelim ki:

“—Hadi anlat bakalım, ne anlattım?”

“—Aferin, güzel anlattın; al sana şu kadar para...”

Zaten harçlık vereceksin, onu vesile edersin. Çocuk heveslenir. Benim rahmetli anam öyle yapardı.

“—Hadi oğlum Cuma hutbesini iyi dinle bakalım,

gelince bana da anlat.” derdi.

Ben de anneme anlatacağım diye Cuma hutbesini can kulağıyla dinlerdim. Daha küçük çocuğum, Cuma hutbesini can kulağı ile dinlerdim. Eve gelince annem rahmetli beni bir pohpohlardı:

“—Aferin, maşaallah, hepsini de hatırında tutmuş...”

Ben, “Bir daha Cuma olsa da yine gitsem, daha çok hatırımda tutsam, daha çok aferin alsam...” diye bir dahaki Cuma’yı beklemeye başladım. Yani bu da işin psikolojik tarafı.

Hediye verirsin, bir şeyler verirsin, teşvik edersin, böylece iş yola girer.

e. Yüzükoyun Yatmayı Uygun Görmezdi

Ahmed ibn-i Hanbel Rh.A şöyle rivayet ediyor:⁴

كَانَ إِذَا وَجَدَ الرَّجُلَ رَاقِدًا عَلَى وَجْهِهِ لَيْسَ عَلَى
عَجْزِهِ شَيْءٌ رَكَضَهُ بِرِجْلِهِ وَقَالَ هِيَ أَبْغَضُ الرِّقْدَةِ
إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

(حم. عن عمرو بن الشريد)

RE. 542/3 (*Kâne izâ vecede’r-racule râkiden alâ vechihî, leyse alâ acuzihî şey’ün, rakadahû biriclihî, ve kâle: Hiye ebgadü’rrikdeti ila’llâhi.*)

⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.388, no:19476; Heysemî, *Mecmaü’zZevâid*, c.VIII, s.189, no:13188; Amr ibnü’s-Şureyd RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VII, s.115, no:18246; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.198, no:6817.

Peygamber Efendimiz yüzüstü, yüzükoyun yatmış, hiç yan tarafına doğru dönüş yapmamış, o tarzda, tamamen yüzükoyun yere yapışarak yatmış öyle bir kimseyi gördüğü zaman ayağı ile ona vururdu. Derdi ki:

“—Bu Allah’a en sevmediği, en nahoş gelen yatış tarzıdır. Böyle yatma!” derdi.

Peygamber SAS yüzükoyun yatmayı uygun görmezdi.

İnsan yan yatabilir. Peygamber Efendimiz sağ yanına yatardı. Elini, hani evvelki haftalarda okuduk, mübarek sağ yanağına koyardı, dualar ederek uyurdu. Sağ yanına yatardı. Sağ yanına yatılabilir. Orası yoruldu, insanın kolu ağrıyor filan; soluna dönebilir, sırtüstü dönebilir. Ama yüzükoyun yatmak Efendimiz’in müdahale ettiği bir yatış tarzı ve “Allah’ın en sevmediği yatış tarzı budur, haydi düzelt durumunu!” diye onu ayağıyla dürtüp, uyuyanı ikaz edermiş Peygamber Efendimiz. Bu tarzda yatmayın, yatırmayın.

Tabii öyle söylemesinin çeşitli hikmetleri vardır.

f. Peygamber SAS’ın Kibarlığı

Bu hadîs-i şerîf Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet edilmiş:⁵

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.333, no:3364; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.252, no:5952; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.576, no:14194; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.VII, s.100, no:18159; *Câmiü’s-Sağîr*, c.II, s.198, no:6818.

كَانَ إِذَا وَدَّعَ رَجُلًا أَخَذَ بِيَدِهِ فَلَا يَدَعُهَا حَتَّىٰ يَكُونَ
الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَدْعُ يَدَهُ وَيَقُولُ أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ
دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ

(حم.ت.ن.ه.ك. عن ابن عمر)

RE. 542/4 (*Kâne izâ veddea raculen ehaze bi-yedihî, felâ yedeuhâ, hattâ yekûne'r-raculü hüve'llezî yedeu yedehû, ve yekûlu: Estevdiu'llâhe dîneke, ve emâneteke, ve havâtîme amelike.*)

(*Kâne izâ veddea raculen ehaze bi-yedihî*)
“Efendimiz SAS bir kimseyi uğurlarken, bir kimseden ayrılırken, vedalaşacakları zaman o kimsenin elini tutardı; (*hattâ yekûne'r-raculü hüve'llezî yedeu yedehû*) adam Rasûlüllah Efendimiz’in elini bırakmadıkça Efendimiz bırakmazdı. Bırakan o olmazdı.”

Buna ne diyorlar?

“—Kibarlık, nezaket, centilmenlik, asalet” derler.

Âdâb-ı muâşeretin ince noktasıdır. Peygamber Efendimiz istese bırakabilir çünkü yüksek olan, hüküm elinde olan kimse odur. İsteddiği zaman bırakabilir ama nezaketen kibarlığından, asaletinden, yüceliğinden, ahlâkının, kişinin elini tuttu mu; kişi bırakmadıkça bırakmazdı.

Düşünün ki Rasûlüllah’ın eli sizin elinizi tutmuş öyle duruyor. Hiç bırakmazdı Efendimiz, o bırakıncaya kadar tutardı. O da onun güzel

ahlâkının bir parçası oluyor. Sonra derdi ki:

(Estevdiu'llâhe dîneke, ve emâneteke, ve havâtîme amelike) “Senin dinini ve senin emniyetini ve amelinin sonucu Allah’a ısmarlıyorum.”

Kişi gidiyor, nereye gidiyorsa gidiyor, onun dinini Allah’a havale ediyor Peygamber Efendimiz.

“—Yâ Rabbi! Bunu dine aykırı, imana aykırı, inanca aykırı, rızana aykırı bir duruma düşürme; dinini zedeleyecek bir duruma düşürme!” diye Allah’a teslim etmiş oluyor.

“—Seni, senin dinini Allah’a teslim ederim.” diyor sonra emanet ediyor, onun emniyet içinde olmasını Allah’a havale ediyor.

“—Başına bir zarar gelmesin, herhangi bir sıkıntıya uğramayasın, herhangi bir tecavüze mâruz kalmayasın, dinine bir fitne gelmesin, dininden dolayı bir şeytan aldatıp nefis aldatıp ters bir şey olup da zarara uğramayasın, emniyetine bir zarar gelmesin ve amelinin sonucunu da Allah’a emanet ediyorum. Yaptığın işlerin sonu hayra gelsin, hayr olsun.” diye dua ederdi.

Bunu da yazabilirsiniz, birisini vedalarken söyleyeceğiniz Arapça söz bu dua yani:

أَسْتَوِدِعُ اللَّهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ

(Estevdiu'llâhe dîneke, ve emâneteke, ve havâtîme amelike.)

Demek ki, önce kişinin dinini Allah’a ısmarlıyor,

kişinin önce dini önemli.

Sen sabahleyin evinden çıkıyorsun akşama kadar dolaşip geleceksin, birisiyle vedalaşıyorsun sonra tekrar döneceksin. En önemli şeyin ne? Dinin...

Dinini koruyabiliyorsan, dinine bir zarar gelmiyorsa ne mutlu. En önemli nokta o. Dinine bir zarar geliyorsa istediğin kadar para kazan, kazandığın para sana hayır getirmez, başına çalınısın, hiç kâr etmedin büyük zarara uğradın.

Dinin elden gitti mi, din elden gittikten sonra dünyalık gelmiş ne kıymeti var?

Önce dinini Allah'a emanet ediyor, bir...

İkincisi, emniyetini, güvenliğini Allah'a emanet ediyor ve kendisini güvenli bir kişi olmasını, hain olmamasını, başkasına hainlik yapmamasını ve kendisinin emniyetsiz bir duruma düşmemesini Allah'a havale ediyor. Korusun diye Allah ve amelinin sonucunu Allah'a havale ediyor.

Mâlum, insan birtakım işler yapar bazen sonuç alamaz, bir kuyu kazarsın su çıkmaz ne yapacaksın? Tekrar doldurursun, uğraş uğraş uğraş, üç aydır kazıyorum su taşıdığı yeri, su çıkmadı hadi tekrar doldur. Sonuç olmadı.

İşin sonucu önemlidir. Sonuç alınması önemlidir ve bir işin de hâtimesi önemlidir. En son hitâma erdiği nokta önemlidir. Sonu hayırsa hayırdır, sonu hayır değilse hayır değildir.

O bakımdan işinin sonunu Allah'a havale ediyor yani sonu hayr olsun, verimli olsun, sevimli olsun, faydalı olsun diye onun duasını yapmış

oluyor Rasûlüllah SAS Hazretleri.

g. Ölüyü Kabre Korken Ettikleri Dua

Abdullah ibn-i Ömer RA şöyle rivayet ediyor:°

كَانَ إِذَا وَضَعَ الْمَيِّتَ فِي لَحْدِهِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ
وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ

(د.ت.ه.ق. عن ابن عمر)

RE. 542/5 (*Kâne izâ vadaa'l-meyyite fî lahdihî, kâle: Bi'smi'llâhi, ve bi'llâhi, ve fî sebîli'llâhi, ve alâ milleti rasûli'llah.*)

Bir cenaze kabrine konulduğu zaman Peygamber Efendimiz SAS şöyle buyururlardı:

“Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ismiyle seni şu kabre yerleştiriyorum ve Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rızasına uygun olarak, Allah ile beraber olarak, hayra ermiş olarak inşaallah burada bulun ve Allah yolunda olarak, Rasûlüllah'ın yolu, töresi, izi ve isteğine uygun doğrultuda olarak seni buraya yatırıyorum.”

Böyle dua ederdi.

Cenazeyi koyan kimse de, taşırken omuzuna alan kimse de:

°Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.197, no:967; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.15, no:1539; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.312, no:3401; Vâsile RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.158, no:18510; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s. 198, no:6819.

بِسْمِ اللّٰهِ وَبِاللّٰهِ وَفِي سَبِيْلِ اللّٰهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُوْلِ
اللّٰهِ

(*Bi'smi'llâhi, ve bi'llâhi, ve fî sebîli'llâhi, ve alâ milletî rasûli'llâh*) diye dua edecek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri her işimizi Rasûlüllah'a uygun yapmayı nasip eylesin. Onun şefaatine erdirsin. Bizi has, olgun, kâmil müslümanlar eylesin, ömrümüzü rıza-i Bârî'ye uygun, verimli, hayırlı semereli faydalı şekilde geçirmeyi nasip eylesin. Son nefeste imanla göçüp Rabbimizin rahmetine erip, cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı nasip eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
03. 09. 1989 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

